

**Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission**

LEAVING CERTIFICATE EXAMINATION, 2011

DANISH

HIGHER LEVEL

**Thursday, 9 June
Morning, 9.30 a.m. – 12.30 p.m.**

DANSK

(maksimum 100 point)

Læs teksten Om lykke og svar på spørgsmålene med dine egne ord.

Lykke er – at være dansk

Af Charlotte Bach

1. Atter og atter bliver danskerne i internationale undersøgelser placeret som verdens lykkeligste folk. Det prædikat er vi efterhånden vant til: 77 procent af danskerne erklærer sig tilfredse med deres liv. I bunden ligger Indien og Pakistan med hver ni procent tilfredse borgere, og så kommer Zimbabwe som det tredje ulykkeligste land tæt fulgt af de tidligere Sovjetlande.
2. Men hvad vil det sige at være tilfreds, og hvad er lykke egentlig for en størrelse? Det har nationaløkonom og lykkeforsker Christian Bjørnskov fra Handelshøjskolen i Århus et bud på.
3. ”Lykke er tæt forbundet med tillid. At have tillid til andre mennesker er helt centralt for ens opfattelse af lykke. Vi ser jo, at folk ikke er særlig lykkelige i lande, hvor korrupsion og bedrag er dagligdag. Tillid fjerner simpelthen rigtigt mange bekymringer”, siger Christian Bjørnskov og tilføjer, at et vist mål af genetik også spiller en rolle for, hvor lykkelig man føler sig. Nogle er født med bedre evner til at ryste skuffelser af sig end andre.
4. Vores syn på livet og vores opfattelse af lykke grundlægges i barndommen, hvor forældrenes eksempel og livsstil smitter af på børnene. Summen af lykke eller skuffelser er konstant. Det vil sige, at generationerne i dag er lige så lykkelige eller ulykkelige, som deres bedsteforældre eller oldeforældre var. Men målene ændrer sig, og mulighederne og forventningerne er i dag større end tidligere. De basale behov som mad, bolig og job er opfyldt, og de materielle behov er i hus, så lykken ligger i dag mere i de immaterielle behov såsom ideel partner, meningsfuldt arbejde og socialt netværk.
5. Siden den første internationale måling af lykke i 1973 er danskerne blevet en smule mere lykkelige og tilfredse med deres liv. Tilliden til systemet, til samfundet og til de andre har været svagt stigende siden midten af 1980'erne, og det er, som om danskerne er inde i en god spiral, hvor tilfredsheden på én front, for eksempel familiefrenten, smitter af på jobbet og på andre områder. Men kan man være lykkelig hele tiden? Kan man bare rende rundt og være lalleglad? Eller er det, som Kingo skriver i salmen ”Sorrige og glæde” altid sådan, at ”lykke, ulykke de gange på rad”?
6. ”Vi kender jo det gamle ord om, at modstand gør stærk. Og lidt er der om det. Det er sundt med lidt modstand. Er vi overlykkelige, risikerer vi at blive passive og mangle empati og fremdrift. Den engelske 1700-tals moralfilosof og økonom Adam Smith har sagt, at det faktum, at vi aldrig når vores mål, er et menneskeligt vilkår og årsag til, at vi udvikler os og er nysgerrige. Den lille utilfredshed giver os kræfter og overskud.
7. Andre mennesker er også en stor del af ens lykke, det gælder såvel partner, som familie, venner, kolleger og folk, man gør noget for. Men for at få noget ud af andre, skal man give noget af sig selv.

Tage initiativ, invitere, risikere, investere. Både i privatlivet og i arbejdslivet”, siger Christian Bjørnskov.

8. En anden ting, som er medvirkende til at gøre danskerne til verdens lykkeligste folk, ud over tillid, er evnen til at være tilfreds med det, man har. Vi bruger ikke alle vores ressourcer på at jage lykken, men siger Det bli'r ikke bedre, som titlen på en Jack Nicholson-film lyder. Ikke sådan at forstå, at vi lader os nøje. Men vi formår tilsyneladende at gribe det mål af lykke, der kommer forbi.

9. En af de voldsomste lykkedræbere i nyere tid ser Christian Bjørnskov i det kommunistiske system i de tidligere Sovjetlande, hvor det bedste, man kunne gøre for sig selv og sin familie, var at være fuldkommen initiativløs. Her havde folk -- og med god grund -- nul tillid til systemet, til autoriteter og til andre mennesker generelt.

10. Vi mærker det stadig i vores undersøgelser. De tidligere Sovjetlandes befolkninger er væsentlig mindre lykkelige end de vesteuropæiske befolkninger. Man fjerner ikke 50 års frygt og voldsomme familietragedier på 18 år. Et særligt ondt element i den verden var, at folk kunne se vestligt tv, og dermed få en meget præcis fornemmelse af alt det, de gik glip af. Sammenligning er årsag til megen ulykke, påpeger Christian Bjørnskov.

Opgaver

Alle spørgsmål skal besvares med dine egne ord og på dansk

Opgave I

(maksimum 30 point)

1. Forklar ordet ”bunden” som det bruges i teksten (1. afsnit)
Forklar ordet ”tredje” som det bruges i teksten (1. afsnit)
Forklar ordet ”behov” som det bruges i teksten (4. afsnit)
Forklar ordet ”måling” som det bruges i teksten (5. afsnit)
Forklar ordet ”tilfreds” som det bruges i teksten (8. afsnit)
(maks. 5 x 1 point)
2. Hvorved adskiller danskerne sig ifølge teksten fra folk i lande som Indien, Pakistan og Zimbabwe
(maks. 5 point)
3. Hvad er forskellen på opfattelsen af lykke før og nu?
(maks. 5 point)
4. Hvordan forklarer Bjørnskov utilfredsheden blandt menneskerne i bunden af undersøgelsen?
(maks. 5 point)
5. ”...tage initiativ, invitere, risikere, investere. Både i privatlivet og i arbejdslivet”, siger Bjørnskov. Hvad mener Christian Bjørnskov efter din mening med dette?
(maks. 5 point)
6. Hvad er ifølge teksten opskriften på lykke?
(maks. 5 point)

Opgave II

(maksimum 30 point)

”Er vi overlykkelige, risikerer vi at blive passive og mangle empati og fremdrift. Den engelske 1700-tals moralfilosof og økonom Adam Smith har sagt, at det faktum, at vi aldrig når vores mål, er et menneskeligt vilkår og årsag til, at vi udvikler os og er nysgerrige. Den lille utilfredshed giver os kræfter og overskud.”

Kommenter dette synspunkt med minimum 100 ord.

Opgave III

(maksimum 40 point)

Skriv et essay på cirka 300 ord om ét af disse to emner:

- Forholdet mellem åndelig og materiel lykkeopfattelse
- "De fleste mennesker er omtrent så lykkelige, som de beslutter sig for at være."
(Abraham Lincoln 16. præsident i USA - 1809-1865)